

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Uitsluitend verzonden via internetconsultatie.nl

Datum 31 juli 2025

Ref. Reactie op internetconsultatie Spoedwet vervangen omgevingswaarde stikstof

Geachte heer/mevrouw,

NEPROM, de vereniging van maatschappelijk betrokken projectontwikkelaars, heeft kennisgenomen van het voorstel tot wijziging van de Omgevingswet in verband met het vervangen van de omgevingswaarde voor stikstofdepositie. Wij herkennen de aanleiding voor deze wetswijziging: de huidige stikstofaanpak kent juridische, uitvoeringsmatige en maatschappelijke knelpunten die leiden tot stagnatie van vergunningverlening. Voor veel woningbouwprojecten en gebiedsontwikkelingen is het verkrijgen van een natuurvergunning problematisch of onmogelijk geworden. De gevolgen hiervan zijn groot, met name voor de realisatie van voldoende woningen in Nederland. Een structurele en uitvoerbare oplossing voor de stikstofproblematiek is daarom dringend noodzakelijk.

Wij onderschrijven het doel van het wetsvoorstel: het combineren van effectieve natuurverbetering met het creëren van ruimte voor vergunningverlening. De voorgestelde omslag van depositiesturing naar emissiesturing en het loslaten van wettelijke KDW-doelen biedt op papier kansen om tot een meer voorspelbare, uitvoerbare aanpak te komen. Tegelijkertijd plaatsen wij kanttekeningen bij de gekozen systematiek. Of deze aanpak juridisch houdbaar en daadwerkelijk effectief zal blijken, is nog allerm minst zeker.

Belang van woningbouw

NEPROM benadrukt het maatschappelijk belang van woningbouw. De woningmarkt staat onder grote druk. Het lukt op veel plaatsen niet om plannen tot uitvoering te brengen vanwege de stikstofimpasse. Dat heeft directe gevolgen voor de beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen, maar ook voor andere opgaven zoals mobiliteit, energievoorziening en klimaatadaptatie. Het wetsvoorstel adresseert deze urgentie, maar biedt nog weinig concreet zicht op verbetering van de vergunningverlening op korte termijn. Mede daarom verzoeken wij u specifiek in te gaan op de (evenredigheid van de) volgende reductiedoelstelling: *50% voor mobiliteit inclusief bouw*. De (woning)bouw is namelijk voor een heel klein deel verantwoordelijk voor de uitstoot. Nieuwbouwwoningen worden niet met gas verwarmd en ook de bouwfase wordt steeds emissiearmmer. NEPROM vraagt zich in gemoede af of het opportuun is hier ongericht tot verdere jurisdisering

over te gaan, zonder vooraf duidelijkheid te geven over welke financiële middelen hiervoor beschikbaar zijn. Een belangrijk obstakel bij de inzet van elektrisch materiaal is bovendien dat uit jurisprudentie volgt, dat het gebruik van elektrisch materiaal als mitigerende maatregel in een natuurvergunning moet worden geborgd.

Positieve elementen

In de basis is NEPROM positief over de voorgestelde richting. Het voorstel kent de volgende sterke punten volgens ons:

- De programmatische benadering kan bijdragen aan meer samenhang en bestuurlijke continuïteit in het stikstofbeleid.
- Emissiesturing is op bedrijfsniveau beter te beïnvloeden dan depositiesturing en kan onder voorwaarden meer handelingsperspectief bieden aan initiatiefnemers.
- Door het schrappen van resultaatsverplichtingen op basis van de KDW ontstaat ruimte voor een bredere, integrale benadering van natuurkwaliteit.

Aandachtspunten

Voor een succesvolle implementatie is zorgvuldige nadere uitwerking essentieel. De uitwerking van het voorstel NEPROM signaleert de volgende aandachtspunten naar aanleiding van het voorstel:

1. Vergunningverlening

Het wetsvoorstel verandert op korte termijn niets aan de ruimte voor vergunningverlening. Pas als het programma voldoende uitgewerkt en juridisch ingebed is, kan er mogelijk ruimte ontstaan. Dat vergt aanvullende besluitvorming, uitwerking van maatregelen en onderbouwing van de effecten. De koppeling tussen het programma en de praktijk van vergunningverlening is in het voorstel nog onvoldoende uitgewerkt.

2. Juridische onzekerheid

De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn blijven onverkort van kracht. De recente uitspraak van de rechtbank in de zaak Greenpeace laat zien dat rechterlijke toetsing zich kan blijven richten op feitelijke natuurresultaten. Het risico dat nieuwe juridische procedures alsnog tot stagnatie leiden, blijft daarmee reëel. Een wettelijk programma met emissiedoelen zal juridisch goed onderbouwd en ecologisch onderbouwd moeten zijn om stand te kunnen houden.

3. Concretisering van maatregelen ontbreekt nog

Voor projectontwikkelaars en bouwbedrijven is van belang welke reductie-inspanningen worden gevraagd, en welke ruimte en financiële middelen daar tegenover staan. Het wetsvoorstel noemt sectorale doelen, maar zegt nog niets over de vertaling daarvan naar maatregelen op regionaal en projectniveau. Zonder concrete en uitvoerbare maatregelen blijft de nieuwe systematiek abstract.

4. Monitoring en bijsturing cruciaal

Een programmatische aanpak vraagt om een stevig en transparant systeem van monitoring en bijsturing. Wij pleiten voor het opnemen van tussendoelen en duidelijke evaluatiemomenten, zodat tijdig kan worden bijgestuurd wanneer doelen niet worden gehaald. De betrouwbaarheid van het systeem wordt in hoge mate bepaald door de kwaliteit van deze uitvoeringscomponenten.

5. Structurele betrokkenheid van sectoren

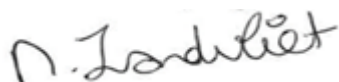
De doelen uit het programma raken sectoren als de bouw en gebiedsontwikkeling direct. Wij vinden het van belang dat deze sectoren ook een formele rol krijgen in de totstandkoming, uitvoering en bijstelling van het programma. Alleen dan kan een gedragen aanpak ontstaan die ook in de praktijk werkt.

Tot slot

NEPROM steunt de inzet op een werkbare stikstofaanpak die natuurherstel en maatschappelijke ontwikkeling combineert. Het voorliggende wetsvoorstel kan een stap in die richting zijn, mits het programmatische instrument krachtig en concreet wordt uitgewerkt. Daarbij is het essentieel dat woningbouw als urgente, structurele en brede maatschappelijke opgave een duidelijke plaats krijgt in de uitvoering. Zonder voldoende woningen komt niet alleen de ruimtelijke, maar ook de sociale en economische ontwikkeling van Nederland in het geding.

Wij denken graag mee over de verdere invulling van het wettelijk programma, in het bijzonder waar het gaat om de doorwerking op vergunningverlening voor woningbouw en gebiedsontwikkeling.

Met vriendelijke groet,

Nicolette Zandvliet
senior jurist NEPROM